

LUMINA.

Ese de dóne ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pre anu intregu	6 fl. v. a.
" diumetate de anu	3 fl. v. a.
" patrariu de anu	1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu	9 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 fl. 50 cr.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopéscu.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienn cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiunilor se se anticipe

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nr. 34. A. E. M.

PROCOPIU

din mil'a lui Dumnedieu dreptcredintiosu Archiepiscopu alu Transilvaniei si Metropolitu alu romaniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a; consiliariu intimu de statu alu Maiestatei Sale cesaro-regesci si apostolice.

Iubitului cleru si poporu din eparchi'a Aradului; daru si pace dela Dumnedieu Tatalu si Domnulu nostru Isusu Cristosu!

Sub impresiuni dureróse v'amu facutu cunoscutu prin barthi'a Nóstra din 16/28. Septembre 1873. Nr. 202. A.E.M. despartirea nóstra de eparchi'a Aradului, carea cu darulu lui Dumnedieu o am pastoritu mai bine de 20. de ani, pana ce urmà redicarea Nóstra la demnitatea de Archiepiscopu si Metropolitu; acum cu bucuria venimu a Vi anuciã voue Iubitu cleru si poporu din eparchi'a Aradului! cà scaunulu episcopescu alu eparchiei vóstre, veduvitu cu indepartarea Nóstra de acolo, se afla deplinitu éراس; pentrucà sinodulu eparchiei Aradului convocatulu la Aradu pe 11. Novembre 1873. dupa normele statutulu organicu si-a alesu de episcopu pre archimandritulu si vicariulu episcopescu din aceeași eparchia, Preacuviosulu Parinte Mironu Romanulu; apoi numai decãtu preasantitulu sinodu archierescu adunatu totu acolo la 13. Novembre 1873. censurandu alegerea sinodulu eparchialu, si supunendu pe alesulu la esamenu canonicu, — a incuviintiãtu prin votulu seu acésta alegere; ér Maiestatea Sa cesarea si apostolico-regéscu, gloriosulu Dominoriu alu nostru Franciscu Iosifu I. s'a induratu prin resolutiunea preanalta din 7. Decembre 1873. preagratiunsu a intari alegerea numitulu archimandritu de episcopu alu diecesei aradane; si dupa tóte acestea acelasi archimandritu Mironu Romanulu, prin Noi cu impreunalucrare a Preasantitulu Domnu episcopu diecesanu alu Caransebesiului Ioanu Popasu sub sant'a liturgia celebrata in biserica catedrala metropolitana din Sibiu, Dumineca in 13. a lunei curinte, dupa ronduiéla santei nóstre biserici s'a chirotonitu de archiereu, si in puterea gramatei Nóstre metropolitane inmanuate lui si, s'a investiatu cu jurisdictiune episcopéscu in eparchi'a Aradului.

Ca metropolitulu vostru legiuitu cu bucuria si cu deplina multumire vi aducem acést'a la cunoscintia sciindu: cà cu asemene bucuria si multumire ve-ti imbratisiã si voi toti pre alesulu vostru, pre Preasantitulu Domnu episcopu alu Aradului Mironu Romanulu, carele in puterea darului primitu, si conformu promisiunei si juramentulu depusu in faci'a bisericii, are sè guverneze apostolesce in Domnulu eparchi'a de Dumnediu scutita a Aradului si a pasce turm'a lui Cristosu, nisuindu cu tóta puterea si

resignatiunea: ca lumin'a lui asia se lumineze naintea ómeniloru, ca vediendu faptele lui celea bune, sè preamaréscu pre Tatalu nostru celu din ceriuri.

Inca ve vestimu Iubitiloru! cà pentru introducerea noului vostru episcopu diecesanu in eparchi'a sa, Noi cu privire la §. 105. din statutulu organicu, pre archimandritulu si vicariulu Nostru archiepiscopescu de aiciã, Preacuviosulu si Preacinstitulu parinte Nicolau Pope'a l'amu denumitu de mandatariu alu Nostru metropolitau, cu insarcinare: ca pre nou-chirotonitulu episcopu alu Aradului, Preasantitulu Domnu Mironu Romanulu, la terminulu care prin contielegere l'amu pusu pe Duminec'a lasatulu de carne, adeca pe 3. Februaru vechiu a. c. se-lu introduca solenelu in eparchi'a sa, dandu cetire in biserica catedrala din Aradu gramatei Nóstre metropolitane la inceputulu santei liturgii; la carea solenitate dar' ve poftimu, ca dupa cuviintia se ve infatisiãtu càtu se póte mai multi din rondulu preotimei si alu poporulu eparchialu, spre a vi manifestã in persóna iubirea si alipirea, indetorat'a reverintia, supunere si ascultare catra noulu vostru archipastoriu.

In fine poftimu si indrumamu pre onorat'a preotime parochiala si pre toti crestini nostri din tóte partile eparchiei Aradului: ca in santele rugatiuni se pomenéscu pre noulu seu episcopu diecesanu Preasantitulu Archiereu Mironu, si in tóte trebile duchovnicești, unde se cere vre-unu svatu, indreptare, judecata séu deslegare, catra acelasi legiuitu episcopu diecesanu sè se întórca; impartasindu-Ve Noi tuturoru binecuventarea Nóstra archieréscu!

S'a datu in Resiedinti'a Nóstra archiepiscopu-metropolitana din Sibiu, la 15. Ianuaru 1874.

Suspomenitulu smeritu
Archiepiscopu si Metropolitu
Procopiu Ivacicoviciu.

Nr. 84. Plen.
1874.

Cerculariu

catra tóte oficiele protopresviterali ce apartienu la Consistoriulu aradanu.

Charti'a mitropolitana a Escelentiei Sale Domnului Archiepiscopu si Metropolitu adresata cu datulu 15. Ianuaru a. c. numerulu 34. AEM. catra clerulu si poporulu din eparchi'a acést'a a Aradului, prin carea se face cunoscuta alegerea, chirotonirea si investitur'a noului nostru episcopu, Preasantitulu Domnu Mironu Romanulu prin acést'a se comunica cu tóte oficiele protopresviterale spre cunoscintia, acomodare si publicare in respectivele tracturi protopresbiterale.

Aradu, 17. Ianuaru 1874.

Consistoriulu Aradului
gr. or. plenariu.

La toti asesorii consistoriali.

Pentru participarea la actulu introducerei Pea Santei Sale Domnului Episcopu *Mironu Romanulu* in Eparhia, si pentru pertractarea obiectelor cuprinse in circulariulu din 2 Noemvre 1873 Nr. 1437, si a celoru incurse de atunci in coci, Consistoriulu plenariu este convocatu pe 3 Februaru si dilele urmatórie 1874 st. v.

Aradu, 17. Ianuariu 1874.

Secretariatulu consistorialu.

PARTE NEOFICIALE.

In 17 a. c. Prea Santea Sa Domnulu episcopu Mironu Romanu cu trasur'a de médiadi sosí la Aradu; din acestu incidinte Consistoriulu eparchialu, intrunitu pe diu'a de 16. l. c. in siedintia plenaria, s'a constituitu de permanentu pana la sosirea Preasantiei Sale, pre carele si la gara si la resiedintia l'a primitu in corpore, cu care ocaziune la gara a vorbitu protopresviterulu Meletiu Dreghiciu, éra la resiedintia Ioan P. Deseanu; mai de parte a fostu salutatú din partea comunei dela biserica catedrala la gara prin presiedintele comitetului parochialu Demetriu Bonciu, éra la resiedintia prin paroculu si asesoriulu consistorialu Ioanu Rusu.

Hirotonirea noului episcopu.

Actulu hirotonirei Ilustratii sale nou alesului episcopu alu Aradului *Mironu Romanu* s'a inceputu eri dupa médiadi, la 3 óre in capel'a metropoliei de aici, cu vecerni'a cea mica. Dupa ronduiel'a prescria pentru hirotonirea noului episcopu, in midiloculu bisericeí éra o mésa, de asupr'a ei crucea si evangeli'a cu doue lumini aprinse, o iaga cu vinu rosíu, trei pahare si unu taieriu cu trei prescuri. Langa mésa erau trei scaune: doue pentru Ierarchii bisericeí romane Procopiu si Ioanu, alu treilea scaunu pentru noulu episcopu alu Aradului. La finea vecerniei dupa otpustu archidiaconulu si unu protodiaconu esindu din altariu si cadindu de trei-ori pre alesulu episcopu, i adusera vestea serbatoréscá in urmatórele:

„Preasantitulu nostru stapanu, archiepiscopu si mitropolitu Procopiu, si preasantitulu sinodu archiereescu ascultandu votulu clerului si poporulu eparchiei Aradului, Te au alesu, ér. Maiestatea Sa cesaro-regéscá apostolica, prea induratulu nostru imperatu si rege Franciscu Iosifu I-ulu Te-a intaritu pre Preacinsti'a Ta de episcopu alu eparchiei celei scutite de Ddiu a Aradului; Oradii-marii, Ienopolei si a Halmagiului precum si a partiloru anecsate din banatulu Temisiorii“.

Nou alesulu episcopu la aceste esindu din scaunulu unde stá, intr'o mica indepartare naintea usiloru imperatesci respunde: „Domnulu este tari'a mea si ajutoriulu meu; dreptu aceea me plecu etc. etc. si asia primescu vestea acést'a, si neavendu in contr'a ei nemicu, promitu serbatoresce: cá voiu pazi cu tóta inim'a si potetea mea turm'a lui Cristosu din eparchi'a Aradului si voiu investia cuvintele Domnului si voiu laudá numele lui, cáci a aceluia este laud'a, marirea etc. etc.

Dupa acestea Archiereii si alesulu episcopu ocupara locu la mésa, si diaconii cetindu polihrónele pentru santidadea Imperatului, a Mitropolitulu, a Archiereiloru, a celui alesu de episcopu, a clerulu si a poporulu, — toti trei la fiesce-care polihronu gustara din prescura si beura din vinu, éra corulu cantá intru multi ani; dupa finirea acestor'a binecuventandu Metropolitulu poporulu, vecerni'a cea mica s'a terminatu.

Vecerni'a cea mare cu priveghierea s'a inceputu mai tardiu la 5. óre; la care a pontificatu Prea Santea sa parintele episcopu alu Caransebesiulu cu o asistintia cuvenita de preoti.

Sant'a liturgie si-a luatú inceputulu Dumineca la optu óre si diumetate.

Colónele acestui diariu nu suntú de ajunsu, ca se póta contiené rar'a acésta solenitate in totalitatea ei. Aceea ce la maretulu actu alu hirotonirei multu a atrasu atentiunea publiculu crestinu coadunatu in numeru fórte mare, este predarea cárjei archipastorale, la care parintele Archiepiscopu si Metropolitu amintindu eparchi'a Aradului — fu biruitu de afectulu durerosu alu aducerii aminte intr'o mesura, ce stórse lacrimi din ochii multor'a; mai multu insa decátu tóte suntú cuvintele serbatoresci ale nou santitulu episcopu; caracteristice si pline de insemnatate sunt aceste cuvinte; ele ne indreptatescu la sperantia si prospectele cele mai bune in viitoriu facia de noulu capu alu diecesei nóstre aradane.

In momentulu acest'a serbatorescu—dise noulu prelatu — celu mai insemnatu din tóta viéti'a mea, candu anteiasi-data stau in midiloculu casei lui Ddiu imbracatu cu darulu archiereescu; candu stau de facia cu preasantiti parinti ierarchi ai bisericeí nóstre, cari prin incredere, si prin lucrarea preasantulu Duchu mi-au pasu pe uneri sarcin'a archiereéscá; candu me aflu in midiloculu preotimei si a poporulu, carele doresce a vedé inflorirea santei nóstre bisericeí si tiene contu la mult'a conc lucrare din partea mea: nu ar fi dóra nici o mirare Preasantitiloru parinti! Venerabililoru si iubitoru frati! déca eu in locu de a poté graí ceva in acésta santa adunare, asiu stá aici uimitu si coplesitu de grelele ingrigiri ale sarcinei archiereesci, ce o am primitu pe debilii mei umeri sub sant'a liturgia de astadi.

Déca totusi intre grelele mele ingrigiri mi-potu redicá graiulu, spre a-mi justificá in câte-va cuvinte consciintia, cu carea m'am supusu la acést'a sarcina grea: putinti'a acést'a de a graí de asta data nu este proprietatea individualitatii mele neinsemnate, ci ea prin manile Preasantieloru vóstre, preaveneratiloru parinti archierei! mi-vine ca unu daru dela provedinti'a eterna, de a carui'a potere me aflu miscatu in tóta fiinti'a mea, si-lu simtiescu crescendu in mine alaturea cu speranti'a ca clerulu si poporulu nostru, acestu elementu gémenu alu bisericeí nóstre nationali, pe bas'a institutiuniloru bisericesci si sub conducerea archiereiloru sei si-va pune in lucrare tóte poterile spre a dá sboru trebiloru nóstre bisericesci in directiune salutará.

Au fostu dile, au fostu ani, au fostu secolu intregi plini de grele suferintie pentru sant'a nóstra biserica; au fostu tempuri, candu credinti'a mostenita dela insusi mantuatoriulu Cristosu, acestu clenodiu alu stramosiloru nostri, a fostu pusa la probe grele prin felurite prigoni din partea contrariloru. Dar multiamita provedintiei Dumnediesei! in fruntea trebiloru nóstre bisericesci s'au aflatu totdeun'a barbati luminati si intariti prin darulu prea santulu Duchu, carii corabi'a nóstra espusa la multe valuri si navaliri, o au scosu totdeun'a la limanulu mantuirei, si in decursulu timpulu au esoperatu, de astadi si in partile locuite de noi ne potemu bucurá de beneficiile liberatii pe terenulu bisericescu.

Marele archiereu alu bisericeí nóstre nationali, barbatu stralucitu cu darurile ingeniulu si cu tóte virtutile sufletesci si trupesci, fericitulu archiepiscopu si metropolitu alu nostru Andreiu, alu carui'a nume lu-pomenimu cu devotiune, si a carui'a memoria va remané nestérta la posteritate: acestu mare barbatu prin lucrare ne obosita si prin concursulu Peasantieloru Vóstre preademiiloru

archierei! ni a creatu totu ce e favorabilu pentru noi astadi, candu adeca libertatea bisericeii nóstre e garantata din partea statului; interesele nóstre de limba si nationalitate in biserica lui Cristosu sunt aduse la valre prin intrunirea tuturor romanilor greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a intr'o provintia metropolitana de sine statatoria; in administratiunea bisericesca sunt reabilitate institutiunile canonice ale bisericeii primitive, dupa care clerului si poporului e acordata mare incurgere in regularea si administratiunea trebilor nóstre bisericesci, scolare si fundatiionali; pe scurtu: ne vedemu in folosirea nebantuita a vechii constitutiuni bisericesci, carea, deca numai nu va lipsi din partea nóstra zelulu si lucrarea, resolutiunea si sacrificiele, ni garantza cea mai buna prosperare in viitorin.

Cu tóte acestea, candu recugetu la sarcinele grele ale unui Archiereu, nu potu sci cu securitate: ore pentru archiereulu pusu in fruntea unei eparchie, mai grele au fostu luptele din trecut, avute intru aপরarea sanctuariului nostru facia cu dusmanii: su dra mai grele sunt ostenelele, care in dilele nóstre se receru dela archiereu spre a reculege si adună poterile respite morali si materiali ale credintiosiloru, pentru a consolida noulu nostru Sionu restauratu mai odinora, si alu instrui cu tóte câte sunt de lipsa la o vietuire corespundietrie invetiaturiloru mantuitoriului nostru Isusu Cristosu?

Episcopulu e chiamatu a află si folosi tóte midilcele bune spre mantuirea sufletésca a turmei sale, si are a da sma naintea consciintiei sale, naintea opiniunei publice naintea forului spiritualu, dar mai virtosu naintea atotsciutoriului Dumnedieu despre pastori'a sa, si anume despre cele lucrate in folosulu turmei sale; de unde mai alesu in impregiurarile nóstre de acuma fórte se simte necesitatea: ca episcopulu s-si incrde tóte poterile spre a lumina si intari pre poporu in drept'a credintia si spre alu face să sporsca in moralitate, pentruca problem'a episcopului este: *cultur'a poporului intelectuala si morala basata pre adeveturile evangheliei*; prin care acel'a să-si pta dobandi mantuirea sufletésca.

Deca vomu lua in socotintia: ca episcopulu mai virtosu prin clerulu parochialu si-pasce turm'a sa; deca nu vomu perde din vedere lipsele materiali, cu care are de a se luptă clerulu nostru de susu pana josu; deca vomu recunosce ca dela imbunatatirea starii materiali a clerului depindu tóte rezultatele in partea intelectuala si morala; deca nu vomu perde din vedere nici neajunsurile materiali ale poporului nostru: atunci voru fi cunoscutu si greotatile, care la noi unu episcopu are de a le intimpina intru implinirea sublimei sale chiamari, fora a mai adauge: ca in viéti'a nóstra bisericesca mai sunt si altele multe de regulatu totu prin staruinti'a episcopiloru, si ca episcopulu are a fi ageru paditoriu: *ca in desvoltarea institutiuniloru nóstre bisericesci să nu să treaca ctu mai pucinu marginile canonice.*

Aceste sunt pe scurtu consideratiunile, cari-mi facu ingrigiri serise la primirea oficiului archiereescu. Dara me incredintiezu cu totulu ajutoriului preabunului Dumnedieu, care in impregiurari grele, in casuri de indoeli nici candu nu m'a parasitu. Me radiemu multu si pe maturitatea, iubirea de adevuru, zelulu si conlucrarea clerului si a poporului, care in folosirea libertatiloru, ce i le dă biserica nóstra nationala, nu va perde nici candu din vedere invetiatur'a santului apostolu Pavelu, ca „unde este Duchulu Domnului, acolo este libertatea“ (II.corint.3.17.)

Aceste si altele de asemenea insemnate suntu cuvintele, ce nou santitulu parinte episcopu alu Aradului le-a pronunsiatu la ocasiunea primirei crgei episcopesci, care pe scurtu caracterisza pre Preasanti'a Sa noulu Ierarchu

alu bisericeii romane; si noi cei ce in credintia, dragoste si sperantia suntemu astadi intruniti sub archipastori'a Preasantie Sale: nemicu nu dorimu mai ferbinte, dectu ca aceste cuvinte, care vestescu de lumina să se faca trupu, si Preasanti'a Sa s fia modelu de pastoriu bisericescu precum au fostu Varlaamu, Dositeiu Iacobu II. Stamati si Siagun'a; s fia binemeritatu de biserica si natiune precum au fostu acesti'a, r spiritulu, simtiemintele si nesuintiele lui să ne insufletisca pururea si pre noi spre vietuire religioasa, morala si nationala in totu intielesulu cuventului.

Primirea Ilustratii Sale Episcopului Mironu Romanulu la sosirea sa dela Sibiu la Aradu.

O di frumósa si senina era diu'a de 17. Ianuariu a. e. Intre rele unspredece si duespredece o multime de poporu din tóte clasele: inteliginti, meseriesi, plugari, betrani si tene-ri de o potrivă alergau spre gara. Nainte galopa o calarime tierenesca din locu si din comun'a Micalac'a prectu se póte in ordulu celu mai frumosu, cu stindardulu nationalu in frunte. La gara se oprescu toti. Or'a duespredece se apropia, si poporulu ese intru intimpinarea Mirelui! Trenulu dela Ardélu ajunge! se opresce! Dintr'unu cupeiu, intre fragorse strigari de „se traiésca“ se cobra in midiloculu multimei, barbatulu carnia pro-vedinti'a i-a pusu in mana crm'a de Dumnedieu scutitei eparchie a Aradului — Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu **Mironu Romanulu**. Era acst'a ocasiunea cea din tiu, candu poporulu acesteii eparchie a potutu intimpina si salută pre noulu seu Episcopu si Archipastoriu.

Nici chiar penelulu lui Rafaelu n'ar fi potutu depinge fidelu bucuri'a ce stralucia in faci'a celor'a, ce esira intru intimpinirea Mirelui, vediendulu in pace si sanetosu in midiloculu lora!

In momintele aceste de bucuria si entusiasmu generalu, din multimea prezentata se ridică o vce puternica si plina de spiritu oratoricu; veteranulu si binemeritatu protopopu alu Temisirei *Meletie Dreghicu* primulu salută in numele consistoriului infacisiatu in corpore — pre Prea Santi'a Sa Archiereulu Mironu, rostindu urmatórele cuvinte de bineventare:

„Ilustrissime Domnule! Poporulu romanu din dieces'a Aradului, de carea se tienu si partile adnesate banatice, cu bucuria si mangaiere sufletésca au intielesu ca sinodulu eparchialu — carele represinta pre acelasi poporu, cunoscendu-Ti virtutile spirituali si morali — Te a alesu de Episcopu alu Aradului. Cu nerabdare a asteptatu aprobarea de catra Inaltulu Tronu regescu, si cu mai mare nerebdare a asteptatu consecrarea-Ti de Episcopu, ca se te pta vedea rasi in sinulu seu.

Consistoriulu diecesanu alu Aradului, carele rasi emanza din sinulu aceluasi poporu, m'a insarcinatu, ca se-Ti descoperu simtiemintele de simpatie, si ca se Te salutu poftindu-Ti ca „să traiésca multi fericiti ani“ in pace, sanetosu si dreptu indreptandu incredintia-Ti turma!

Cea mai mare remuneratiune pentru unu barbatu bravu si zelosu póte fi numai recunoscinti'a concetateniloru, că e bine meritatu de patria respective de biserica si scóla; si incátu Ti-cunóscemu facultatile spirituali, zelulu si instinctulu de activitate, scimu ca acsta remuneratiune nu-Ti va remané in deretru. Se traiésca dara Ilustrissime Domnule „la multi fericiti ani.“

La aceste cuvinte Ilustritatea Sa Domnulu episcopu respunse in termini bine simtiti esprimandu-si bucuri'a pentru alipirea ce poporulu credintiosu i-o manifesta la intrarea sa de episcopu in Eparchi'a Aradului, rga in sa pre

toti ca aceea se-i-o pastreze si mai departe, ca cu poteri unite se p \acute{o} ta inaint \acute{a} interesele biserice si ale poporului seu.

Dupa aceste cuvinte parintesci ale Iluŝtritatii Tale, cari fusera primite cu „se trai \acute{e} sca“ nenumerate — Dlu *Demetriu Bonciu* presedintele comitetului parochialu din Aradu, in numele comitetului feliciteza pre noulu Episcopu in urmatorii termini:

„Iluŝtrissime Domnule! Prea Santite Parinte Episcop \acute{o} pe! Comitetulu parochialu a bisericei n \acute{o} stre catedrale cu multa placere si bucuria Te binevent \acute{e} za la sosirea prima in comun \acute{a} n \acute{o} stra bisericeasca ca Episcopu nou a diecesei aradane!

Me simtirescu fericitu a potea esprima in numele comitetului parochialu alipirea, increderea si iubirea n \acute{o} stra catra Iluŝtritatea Ta, si Te rogamu se binevoiesci a inpartesi comunei n \acute{o} stre bisericesci dragostea si bunavointi \acute{a} parint \acute{e} sca, si grati \acute{a} episcop \acute{e} sca!

Credinti \acute{a} in noi catra Iluŝtritatea V \acute{o} stra este cu at \acute{a} tu mai firma, cu c \acute{a} tu ne simtimu fericiti a Te avea de Episcopu din increderea si votulu liberu a credintiosiloru diecesei n \acute{o} stre, si cu c \acute{a} tu Te privimu pe deplinu din sinulu nostru si de alu nostru!

Fericiti ne simtimu si prin acea convingere, c \acute{a} ni esti acelu barbatu alesu alu biserice, carele din inima si convingere ai conlucratu la recastigarea independintiei si la realizarea constitutiunei a santei n $\acute{o$ stre biserici, orientale romane, si suntemu invinsi c \acute{a} acelea cu t \acute{o} ta tarimea sufletului ni le vei sustienea si ni le vei aperi.

Dumnedieu se-ti dee vi \acute{e} tia indelungata si potere suflet \acute{e} sca, ca se poti multi ani servi intereselor si bine-lui bisericei n $\acute{o$ stre, precumu si spre inaintarea culturai n $\acute{o$ stre nationale!“

Dela gara poporulu intre strigari de „se trai \acute{e} sca *Mironu Romanu* Episcopulu nostru“ petrec \acute{u} pre noulu episcopu pana la resiedinti \acute{a} Sa; inainte merg \acute{e} u calaretii, dupa ei caret \acute{a} episcopului urmarita de unu siru lungu de trasuri. In c \acute{a} teva minute resiedinti \acute{a} episcop \acute{e} sca f \acute{u} plina de poporu, care alerg \acute{a} din t $\acute{o$ te partile spre a salut \acute{a} pre Episcopulu celu nou.

In sal \acute{a} consistoriala intrara asesorii consistoriali apoi ceialalti c \acute{a} ti au mai incaputu. Aici Prea Santi \acute{a} Sa Domnulu Episcopu fuse de nou salutatu in numele consistoriului prin dlu *Ioanu P. Desseanu*, carele rosti aceste cuvinte:

„Prea Santite si Iluŝtrissime Domnule Episcop \acute{o} pe! Consistoriulu eparchialu din dieces \acute{a} aradana, cu bucuria deplina a primitu scirea c \acute{a} Iluŝtritatea Ta, ca nou alesu Episcopu alu nostru, dupa ce fusesi prevediutu cu hirotonirea si investitur \acute{a} canonic \acute{e} sca, ai grabitu in midiloculu nostru pentruca se primesci si in fapta misiunea cea mare, ce ca Episcopu ortodocsu romanu. trebue se-o implinesci!

Acestu evenimentu, nu numai pentru noi si pentru biserica n $\acute{o$ stra nationala, ci si pentru istoria este de mare insemnatate, c \acute{a} ci Iluŝtritatea Ta esti primul episcopu in biserica ortodocsa a romaniloru din c \acute{o} ci de Carpati, carele dupa restituirea autonomiei bisericei n $\acute{o$ stre Te-ai facutu episcopu, nu numai din indurarea lui Ddieu ci si din voi \acute{a} poporului -- fiindu alesulu clerului si poporului din ac \acute{e} sta eparchia.

Iluŝtrissime Domnule! Noi scimu c \acute{a} deodata cu demnitatea episcop \acute{e} sca ai luatu mari si grele sarcini asupra Iluŝtratii Tale facia de sant \acute{a} chiamare ce o ai ca episcopu romanu ortodocsu, in biserica n $\acute{o$ stra sinodala, — primesce dara si pana la introducerea formal \acute{a} a Iluŝtratii Tale in scaunulu episcopescu, din partea n $\acute{o$ stra sincerile felicitari! Primesce espresiunea simtiemintelor n $\acute{o$ stre de iubire, si alipire fi \acute{e} sca! Primesce asigurarea acestui consistoriu, c \acute{a} acel \acute{a} cunoscundu-si de-

torintiele morali si legali c \acute{a} tra Archipastoriulu seu, va nesu \acute{u} din t $\acute{o$ te poteri sale a sprigin \acute{i} bunele intentiuni si lucrari ale Iluŝtratii Tale.

Se trai \acute{e} sce Iluŝtrissime Domnule la multi fericiti ani! Dee-Ti Ddieu virtute si potere corespundictoria chiamarei si zelului nationalu si religionariu alu Iluŝtratii Tale!“

Scen \acute{a} inca nu se finise! Mai er \acute{a} si alu patrulu oratoru. Comunitatea bisericeasca din locu asiderea salut \acute{a} pre Episcopulu seu, prin profesorulu de preparandia si asesorulu consistorialu *Ioanu Rusu*; betranulu ministru alui Cristosu incep \acute{u} :

„Bucure-se sufletulu teu preasantite parinte in Domnulu, care te a imbracatu in vestmentu de mantuire, care Ti-a pusu pre capu cununa de p \acute{e} tra scumpa si care te a asediatu pre scaunulu de Archiereu alu Episcopatului Aradului, pre scaunulu, pre carele, in lungulu siru alu aniloru, au siediutu multi vrednici si luminati Archierei vestindu invetiatur \acute{a} de mantuire a lui Isusu Cristosu. Pre acestu scaunu a siediutu pre la anulu 1690, la fundarea Episcopatului Aradului fericitulu Isai \acute{a} , care dupa repausarea patriarchului serbescu Arseniu Cernovicu, alesu de Metropolitu si Archiepiscopu, s \acute{a} mutatu de aici in Monastirea Crusiedolului, langa apele Dunarii. Acestu fericitu parinte a intrepriusu multe calatorii la guvernulu din Viena pentru dobandirea si intarirea drepturilor bisericii orientale din Ungari \acute{a} .

A mai siediutu pre scaunulu Episcopatului Aradului preasantitulu Vichenthie, care pe la anulu 1731 aleganduse de Archiepiscopu si Metropolitu, a trecutulu la Belgradulu serbescu cu resiedinti \acute{a} sa, fiindu cetatea cea cu o parte a Serbiei pe atunci suditiunea austriaca. Acestu barbatu luminatu, din iubirea catra credintiosii bisericii sale, dorindu prosperarea loru prin invetiatura si sciintia, a deschisu in loculu resiedintiei sale gimnasiu pana la retorica si l \acute{a} inzestratu cu profesori luminati.

A mai siediutu pre scaunulu acest \acute{a} si nemuritoriulu Archiereu Sinesie pre la anulu 1752 a carui amintire si astadi se celebredia in poporulu crestinu alu eparchiei acesti \acute{a} , mai virtosu in partile Bihorului. A fostu Episcopulu Sinesie barbatu religiosu, plinu de credintia in Ddieu si de evlavie, care ca unu credintiosu ostasiu alu lui Cristosu a aparatu sant \acute{a} turma cu barbatia, cu statornicia si cu taria in contr \acute{a} tuturoru atacuriloru cari se radicasera asupr \acute{a} ei ca se o rasip \acute{e} sca pre ea. Toti acesti \acute{a} se afla acum la Ddieu si noi din partene suntemu indatorati se binecuventamu suvenirea loru pentru ostenelele loru puse in vi \acute{a} Domnului, ca se aduca r \acute{o} da.

Dar a mai siediutu pre scaunulu episcopatului Aradului, si Escelenti \acute{a} sa, preasantitulu Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru de astadi: Procopiu Ivacicovicu. Ne a pastoritu pre noi in decursu de duoedeci ani de dile. Amu cunoscutu intieptiunea lui, amu cunoscutu blandetiele inimei lui. Bunatatea lui a fostu vestita in t $\acute{o$ te partile. Pre multi tineri seraci ii a inzestratu cu pane; pre multi scolari lipsiti de midil \acute{o} ceii a imbracatu cu vestminte, pre multi a ajutoratu cu ajut \acute{o} re banale si pre multi ii a hranitu in curtea sa. Dar si in alte parti s \acute{a} intinsu ingrigirea Escelentiei sale. Biserica la carea mergemu de ne inchinamu in carea versamu rugatiunile n $\acute{o$ stre inaintea celui Preainaltu mai virtosu prin a Escelentiei sale ingrigire, truda, ostene \acute{a} s \acute{a} intemeiatu, s \acute{a} edificatu, s \acute{a} infrumsetiatu, si pentru acea pururea vomu pastr \acute{a} insusirile cele frum \acute{o} se, cele nobile, cele crestine ale Escelentiei sale in inimile n $\acute{o$ stre, si pomenirea ni va fi totdeun \acute{a} vie si pretiuita. Spunevoiu numele teu din generatiune in generatiune.

Acestoru preasantiti Archierei Te a pusu Ddieu urmatoriu preasantite parinte. Pasiesce dar inainte stapane!

Aprinde lumin'a credintiei, carea lumineadia catra Ddieu, ca toti crestinii si cei ce n'au de felu credintia, si cei ce au pucina credintia se cunósca pre Tatalu nostru care este in ceriuri: cáci acést'a este viéti'a de veci, ca se te cunósca pre tine unulu adevératulu Ddieu si pre care ai trimisu pre Isusu Cristosu; fá se resune glasulu preasantiei Taie in turm'a cea numerósá a crestiniiloru, in turm'a carea numera pan' la 600,000 suflete: desceptati-ve spre lucrarea fapteloru bune, fapteloru celoru ce resaru si purcedu din credinti'a in Ddieu, ca toti cáti sunt dormitori séu tardii in virtutea crestina, sè se descepte si sè se indemne a lucrá ce este placutu lui Ddieu si onoratu inaintea ómeniloru: cáci nu totu celu ce-mi dice mie: Dómne, Dómne, va intrá intru imperati'a ceriului, ci celu ce face voi'a Tatalui meu, care este la ceriuri.

Te a chiamatu Ddieu la nalta treapta in biseric'a sa preasantite stapane! ca se indrepti pre cei ce se afla in retacire, se chiami la pocaintia pre cei ce facu pecate, se mangai pre cei superati, pre cei intristati, pre cei desnadajduiti, se intaresci pre cei slabi la inima si se vestesci mantuire tuturoru celoru ce asculta si implinescu glásulu Evangheliei lui Cristosu, cáci fericiti sunt cei ce audu cuventulu lui Ddieu si-lu implinescu pre elu.

Si preotii carii slugescu la altariulu Domnului, voru luá daru si plinitate din darulu si plinitatea Archipastoriului si le voru impartasi credintiosiloru; voru aprinde faci'a credintiei la luminand'a facia a Archiereului, si voru luminá cu ea inaintea turmei cei cuventatóre alui Isusu Cristosu si voru strigá, ca toti se ii auda: Veniti, cá éta calea carea duce la Ddieu, la fericire.

Preasantite parinte! Comun'a bisericii gr. orientale romane din Aradu se bucura si e vesela astadi, cáci s'a invrednicitu a Te vedea pre preasanti'a Ta redicatu pre scaunulu Episcopatului Aradului, si condusu de acésta bucuria a venitu, ca se-si esprime alipirea sa catra preasantitulu seu Episcopu, pre carele are norocire a Te cunósce din timpulu juniei, petrecundu cei mai multi ani in midiloculu ei; are norocire a Te cunósce ca pre barbatu iubitoriu de biseric'a si de natiune si pentru acea poftesce ca Parintele luminiloru, prin a carui gratia ai devenitu la inalt'a treapta a Archierei, carea o cuprindi astadi, se-Ti pastredie viéti'a la multi ani, in deplina sanitate si fericire, ca neimpedecatu se poti lucrá in vi'a Domnului.

La vorbirea acést'a, primita cu viue aplause din partea publicului. Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu respunse ca la tóte cu o afabilitate rara, asigurandu-i pre toti despre ingrigirea si iubirea sa Archipastóreca.

Nu cu mai pucina caldura fu intimpinatu Ilustritatea Sa din partea credintiosiloru sei la Radna si Gyrok. Deosebita manifestatiune a aretatu la acésta solena ocasiune credintiosii din Micalac'a, cari au fostu representati intr'unu numeru fórte considerabilu.

Astfelu fú primirea Episcopului nostru de catra poporulu seu credintiosu. Astfelu sciura aretá oile cuventatóre cum pricepu si cunoscu ele glasulu archipastoriului loru!

Prin consecrarea Episcopului nostru restaurat'a metropolia a Transilvaniei a eseriatu intaiasidata dreptulu de multa vreme usurpatu de catra inimicii bisericiei romane ortodocse, dreptulu de a hirotouí pre episcopii eparchieiloru romane din Ungari'a si Banatu.

Unitatea si legatur'a, ce au esistatu si esista si adi între Metropoli'a ortodocsa transilvanéna si între eparchiele sufragane, Ceriulu le pastreze pentru toti timpii, ér Archiereului nostru *Mironu* i dee lungime de dile, ca acésta unitate si legatura se-o póta intari si sustienea spre binele si prosperarea bisericiei si a poporului romanu din acésta patria!

Unu actu de mare insemnatate se seversl astadi in biseric'a Metropoliei nóstre.

Archiereii si parintii nostri Procopiu si Ioanu pusera manele loru pe capulu parintelui Mironu alesulu de episcopu alu diecesei aradane; lu-presentara credintiosiloru coadunati de Archiereu santitu, la ce apoi crestinii presinti dederu unu respunsu intreitu de „vrednicu este.“ Dóra ar fi de prisosu a insemná aci, ca toti cei de facia preoti, mireni — teneri, betrani — se vedeau misicati la acésta festivitate de óresi-cáreva afectu alu bucuriei. Si cu dreptu cuventu. Archidiaconulu si protosincelulu povetiuescu pre nou alesulu pana naintea archiereiloru, si protosincelulu accentua cá „se aduce spre hirotonire alesulu de episcopu. . .“ Da! alesu dupa vredniciele si pregatirele sale, alésu pentru invetiatur'a si cunoscintiele sale, nu impusu din sila, nici in urm'a promisiuniloru séu lingusiriloru, ci alesu din voia libera priu votulu barbatiloru de incredere ai poporului romanu din dieces'a Aradului, cari in lun'a Noemvre 1873 intru-nindu-se in sinodu, cu maioritare de voturi lu-alesera de capu alu seu. Seversindu-se ceremoniele preserise preotimea asistinte la cultulu ddieescu conduse pre noulu Archiereu pana la resiedinti'a metropolitana, pe strada multimea de credintiosi, inteliginti, maiestri si plugari asceptau binecuventarea lui archieréca. In resiedintia se presentara mai nainte pucinii aradani, cari in frunte cu par. protosincelu Andreiu Popu si-descoperira devotamentulu fiiescu si sentiulu loru de bucuria pentru promovarea Pré santiei sale intru archiereu, urmá apoi deputatiunea pururea braviloru Resinari, si in fine o deputatiune pre cátu de numerósá, pe atátu de stralucita si impunatória mai vertosu prin inteliginti'a si renumele barbatiloru din carea ér compusa; erau asesorii consistoriului archidiecesanu si metropolitanu, in frunte cu par. archimandritu si vicariu generalu Nicolau Popea, Présanti'a Sa noulu Archiereu a primitu pre toti cu cunoscut'a sa afabilitate si maniera plina de táctica, si respunse tuturor'a in termini precisi, ce nu póte se nu indestuléca asceptarea si speranti'a ce cu totii nutrimu facia de P. S. Sa.

La prandiu se redicara toaste pentru MSa Imp. pentru Esc. Sa Metropolitanu, pentru par. Episcopu Ioanu pentru noulu Archiereu Mironu, pentru gen. bar. Ursu, care asisderea ér de facia, si multe altele, dintre cari celu alu par. protop. Z. Boiu din Sighisiór'a intr'adeveru a misicatu pre toti mesenii; betranulu ostasiu a lui Cristosu, carele acum se bucura de a 74-a iérna a vietii sale, se bucura pentru cá de ceea ce in teneretiele sale nici cá poteau sè viseze bisericanii nostri, astadi le vede in fapta, mai apoi facendu alusiune la cei 3 Ierarchi ai besericiei resaritului, nutresce speranti'a, cá si ai nostri 3 Archierei voru scí conlucrá pentru redicarea besericiei si pentru complanarea diferintiiloru ce s'ar ivi între fractiunile credintiosiloru loru, cari se ivisera si pe timpulu celoru 3 Ierarchi si erau stigmatizate sub numerile de: Ioaniteni, Vasiliteni si Grigoriteni.

In diu'a urmatória s'a tienutu sinodu episcopescu in care parintii archierei voru fi deliberatu asupr'a multor'a cause de interesu pentru noi si biseric'a nóstra.

Astfelu noi eparchiotii din dieces'a Aradului ne bucuramu cá alesulu nostru, Présanti'a Sa Eppulu Mironu dupa ce a trecut peste formalitatile preserise in St. org. astadi e in stare a-si cuprinde locul, ce cu voi'a poporului — Ddieu i-l'a pusu in fruntea nóstra. Déca suntemu adevérati crestini, si déca pretindemu a scí judecá cu maturitate, se privimu cu iubire si incredere spre povetiutoriulu nostru. Cei cari cu ocasiunea alegerei nu au

fostu de o parare cu majoritatea, in interesulu causei ar fi bine deca ar inceta cu suspitionarile si s'ar linisei in voi'a majoritatii, era de alta parte a nu se face ridiculi insu-si pre sine seu a se espune compatimirei. —

C. Gurbanu.

Vechii gramatisti si ortografisti Romani de oriente (Daco-Romani) de stravechi'a noastra religione ort. orientala.

(Continuare.)

Ocupatiunile mele multifarie me impedecara a continua istorisirea ce intreprinsesem in anulu espiratu, sub titlulu de facia, precum e a se vede din nrulu 78 a „Luminei“ din anulu trecut; — acum in sa dandumise unu picu de timpu, cu permisiunea Onoratei Redactiuni voiu a continua; deci dupa documentele ce-mi stau la dispusetiune alu:

3-le gramatistu ortografistu rom. ort. fu Ioane Morariu de profesione oculistu, (doctoru de ochi) de origiune transilvanu, din comunitatea Sadu, frate bunu cu marele romanu — ortodocsu Ieromonachulu Ioane, despre a carui rola si desastre, binevoitoriulu lectoru este inviatu la pagin'a 183 si 184 tomulu II. din Istori'a bisericesca *) de neuitatulu nostru Arhiepiscopu si Metropolitu Andreiu.

Reluandu firulu intreruptu espunu aci cumca susu amintitululu autoru edede gramatic'a sa la anulu 1788 la Vien'a, — in limb'a germana, din acelu motivu de oportunitate, caci precum se scie, limb'a germana, in acelu timpu, in urmarea dispusetiuniloru Imperatului Iosifu alu II-le, celu de almintrea prea bunu si de Romani in perpetuu binecuvantatu, — devenise limba oficiala a totu imperiulu.

Autorulu se justifica in epilogulu precuventarei sale dela gramatica dicendu aceste „daß ich übriges meine Anweisung deutsch geschrieben habe, bedarf wohl zu unseren Zeiten keiner Rechtfertigung.“ —

Ioane Morariu edandu acestu opu, face sierbitiu mare natiunei nostre. Meritululu acestui e mai pre susu decatu alu celui Micu-Sincaianu. Cine dubiteza asupra acestei asertiuni este inviatu a lege prim'a pagina a numerului 32 din foi'a Archivulu Dluu Cipariu din an. 1870.

Acestu barbatu edede Istori'a universalu dupa Millot; apoi Retoric'a la an. 1798. in fine stuparitululu la an. 1808 si pote ca si alte opuri despre cari eu in sa nu am cunosciinta.

Acestu barbatu in susu citat'a sa precuventare a gramatic'ei sale flagelaza cum se cuvine pre istoriografii „del Chiaro; Griselinu si Thunman,“ pentru mancele notitii facute in opurile loru despre limb'a romana de oriente (daco-romana).

Din cele aci insirate se constata par excellence, cumca romanii de stravechi'a religione ortodocsa-si au meritele la dezvoltarea intelectuala a natiunei nostre, si suntemu indreptu a infera de calumniatori reutatosi, pre cei ce li denega acestu merit.

Inchiazu de asta data, promitiendu catu mai curendu a continua.

Presbiterulu I.

Prefensiunea timpului prezente.

Biserice'a noastra dreptu maritoria, cu inceputulu anului in carele traimu a intratu in alu 1874-le anu alu vietii sale.

Cine au cetitu istori'a bisericesca, s'a potutu convinge despre calamitatile si tiraniile, cari au intimpinatu crestinatatea. Moral'a, concordia si iubirea reciproca in sa tote le-a devinsu, — si numai astufeliu a fostu in stare lumin'a adeverata a disolvat intunereculu ce domnia chiar pana si in seculii mai recinti. — Apostolii poporulu nostru de astadi ar trebui se fia in chipulu apostoliloru lui Cristosu, ca cei ce umbra dupa ei se nu umble intru intunereculu nesciintiei, ci se afle lumina adeverata, carea se-ii conduca la limanulu doritu. —

Cu dorere in sa trebuie se observamu ca apostolii nostri de astadi sunt in mare parte predominanti de ambitiuni personale, si interese private, cari nici candu n'au folositu si nici voru folosi causei comune; se privimu numai in diaristic'a noastra, ce vomu gasi? nimica decatu: certe si insulte; intr'o comuna unde sunt doi carturari nu se falescu cu alta decatu cu vorbe rele unulu asupra altui'a; — candu cetimu „convocari“ pentru adunari de interesu comunu ne adunamu cate 5—10; candu in colonele diurnaleloru se semana cate o idea salutarie, in inimele cetitoriloru prinde radacini ca semanti'a intre spini; — candu este vorba de alegerea unui Metropolitu si episcopu, la votisare se aduna toti cu scopu de a se certa, si blama unii pre altii; unde trebuie se damu mana cu mana si se fimu frati, mai tare nedes-

*) Celu ce ca preotu nu poseda acestu opu, dupa mine este preotu reu, de escusa nu pote fi vorba; caci subscripsulu este in un'a din cele mai debile parochii a diecesei si totusi o posedu.

partimu unulu de altulu, candu ar trebui se aparamu unulu pre altulu, mai tare-lu bagamu in periclu; candu cere milostenia lipsitululu si seraculu, ne astupamu urechile si ne facemu ca nu audimu, candu este vorba se contribuimu pre scopuri filantropice si se ne infintiamu scoli si institute, dicemu ca suntemu seraci; — si acest'a merge totu asia, dela clas'a de diosu a poporulu nostru pana la cea de susu, adeca dela opinca pana la fracu, si cilindru!! —

Si tote aceste sunt semnele decadintiei nostre morale; — si cumu nu! candu moral'a omeniloru nostri lipsesce intru atata, incatu chiar si pre reprezentantii bisericei nostre-ii vedemu prin sinode declaranduse ca intre Cristosu si Mahomedu nu este nici o deschilnire „si ca ar fi mai bine a reveni erasi la legea pagana“ — va se dica, amu devenitu in secululu „Stoiciloru“ si „Adamiteniloru“ pre carele noi astadi lu numimu secululu alu XIX. secululu civilizatiunei si luminarii“.

Cine va pote ca-mi va replica cumca nu stamu asia i raspundu ca servescu de documentu intreprinderile nostre cele multe dintre cari parte mai mare stau in starea turnului „babilonicu“ era cu o parte mica nu inaintamu din caus'a indiferentismului ce au prinsu radacini adance in midiloculu inimei nostre, intielegu cu privire la cele nationale; era cu privire la cele religionarie inca nu stamu departe de cele amintite mai susu, pre langa tote ca cu privire la acest'a, secululu in care traimu intru adeveru au fostu secululu „luminii“ deorece amu veditu lumin'a adeverata, recascigarea „autonomiei“.

Dice sant'a scriptura „eta acum ce e bunu seu ce e frumosu, fora numai a locu fratii impreuna“ — sentintia ce contine in sine adeveru neresturnaveru, si acest'a numai atunci se pote duce in sfersitu, deca este morala, si buna intielegere. —

Deci se lasamu la o parte neintielegerea si nepasarea si se le inlocuimu cu „solidaritatea, fratietatea si lucrarea spre bine, se ne adunamu la adunari de interesu comunu, preotii se infintiedie reuniuni preotiesci; invetiatorii se se arate zelosi catra institutiunea „reuniuniloru invetiatoresci,“ se damu mana cu mana si se fimu frati, se lasamu certele la o parte, caci acest'a o pretinde timpulu si interesele nostre.

Ca fiu unei biserice, carea stramosii nostri o au aparatu cu martiriulu vietii si sangele loru, suntemu datoru a conlucra neincetatu pentru promovarea intereseloru ei cu atatu mai vertosu deorece „vai lumi de smintela, si de trei ori vai acelor'a prin cari a venitu in lume smintela.“

Ioanu Cioba
clericu absolutu.

Ateistii.

„Dicendu-se pre sine a fi intiepti, au neunitu; si au mutatu marirea lui Dumnedieu celu nestricatosu intru asemenarea chipulu omului celu stricatosu, si alu paseriloru, si alu celoru cu patru nicioare, si alu celoru ce se teraiescu.“ (Pavelu catra Cor. Capu, I. v. 22. 23.)

I.

Nainte de venirea lui Cristosu, lumin'a cea tramisa din ceru in midiloculu omenimeii — a fostu o lume peste totu condamnabila. Omenimea s'a rostogolitu in superstitiune si in necredintia. N'a avutu ideia despre fiinta mai inalta ci acest'a o adora in nisce elemente vidibile. Dupa cum scimu, erau adorate: stelele, lun'a, animalele. etc. Acesta situatiune vitiösa a duratu multu timpu, si omenii de atunci, asteptau cu nerabdare implinirea promisiuniloru adeveratulu Dumnedieu facute in legea vechia: *tramiterea si venirea lui Mesia!*

A si descinsu acel'a aici pre pamentu redicandu velulu intunereculu ce acoperia omenimea de seculi.

Acesta impregiurare a datu apoi ansa la persecutiunile celea mai inforatorie, ce ni le represinta istori'a bisericesca. — Trei sute de ani a duratu lupt'a sangerösa a martiriloru, pana candu si mai pe urma crucea a triumfat! Astadi, acest'a pote servi de invetiatura pentru ateistii timpului, ca se se pricäpa, cumca ce putere a potutu se conlucra intr'o mana de S. Parinti, facia de numerulu celu mare alu haramiloru. Aci si-dau ateistii de golu cu nesuintiele loru marsiave; aci potu ei prevedä ca totulu, ce mai nainte celor'a mai multi li-a fostu in facia smintela si batjocura — si mai pe urma, s'a recunoscutu prin tipulu crucei: *de fericire si salute pentru omenime!*

Eta ce dice scrietoriulu S. muc. Iustinu de pe timpulu acel'a: „Cei ce traieu odinioara in desfrenare, acuma traiescu intru curatie-n'a moravuriloru; — cei ce nainte de acest'a pretiuieu banii mai multu de catu tote celea, astadi si ce au, impartiescu cu seracii; cei ce se persecutau candu-va — dupa Cristosu — a locutu laolalta in fratire.“ — Öre acesta sentintia se se pota aplica si pentru ateistii secululu prezente?

Iosifu I. Ardelänu.

Seri'a

terminurilor de sedintie, la care asesorii consistoriali au de a participa in decursul anului solaru 1874.

Numerulu curinte	Numele asesorilor consistoriali	Locuinti'a	Januaru 24	Februaru 14	Martie 7	Aprilie 4	Aprilie 25	Maiu 16	Iuniu 6	Iuliu 27	Iuliu 18	Augustu 8	Augustu 28	Septembrie 12	Octobre 10	Octobre 30	Novembre 20	Decembre 12
			I. Senatulul strensu bisericescu.															
1	Andrei Papp	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Moise Bocsianu	Curticiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Iosifu Goldisiu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Ioanu Groz'a	Halmagiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Petru Anc'a	Ghiroda	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Moise Grozescu	Batania	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	Ioane Cornea	Chisineu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	Vasilin Zorlentionu	Capruti'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	Stefanu Opreanu	Nereu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Nicolau Beldea	Siri'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	Iuliu Bogdanu	B.-Comlos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Georgiu Chirilescu	Chitihazu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	Vichent. Schelegianu	Aliosiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Ioane Damsia	Seceniu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15	Demetriu Papu	Covasintiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
II. Senatulul Scolaru.																		
Numerulu curinte	Numele asesorilor consistoriali	Locuinti'a	Januaru 31	Februaru 21	Martiu 14	Aprilie 11	Maiu 2	Maiu 23	Iuniu 13	Iuliu 4	Iuliu 25	Augustu 14	Septembrie 5	Septembrie 26	Octobre 17	Noembre 7	Noembre 28	Decembre 19
			III. Senatulul Epitropescu.															
Numerulu Curinte	Numele asesorilor consistoriali	Locuinti'a	Februaru 7	Februaru 28	Martie 21	Aprilie 18	Maiu 8	Maiu 30	Iuniu 20	Iuliu 11	Augustu 1	Augustu 22	Septembrie 12	Octobre 3	Octobre 24	Octobre 14	Decembre 5	Decembre 27
			III. Senatulul Epitropescu.															
1	Petru Petroviciu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Demetriu Bonciu	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Josifu Popoviciu	B-Jeneu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Georgiu Dogariu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Emanuilu Misiciu	B-Jeneu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Davidu Nicor'a	Aletea	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	Georgiu Haica	Sovorsinu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	Georgiu Fogarasi	Lipova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	Joane Suciu	Socodoru	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Simeone Popoviciu	Bichisiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	Moise Magdu	Sioimosiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Const. Popoviciu	Comlosiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	Demetriu Pop'a	Seleusiu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	Laurentiu Barzu	Bacamezeu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15	Mircea B. Stanescu	Aradu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16	Luc'a Calaceanu	Timisiar'a	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17	Ioanu Savonescu	Socodoru	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Aradu, 15. Ianuaru 1874.

Ioanu Moldovanu, m. p.
secretaria consistorialu.

Protocolulu

ce s'a luitu in sal'a consistoriala a dieceei aradane in 1/16 Ianuaru 1874.

De facia au fostu subscrisii.

Comisiunea epitropiei provisorie a fondurilor comune intrunindu-se cu comisiunea senatului epitropescu, pentru predarea si primirea fundatiunei asia numite „Fondus instructus episcopatus aradiensis,” amesuratu decisiunei din 7/19. Dec. 1873. Nr. 85; casariulu epitropiei provisorie a fondurilor comune Dr. Atanasiu Siandoru predã urmatõrile documente.

1. Ratiotiniulu fondului instructu dela 1 Novembre 1872. pana inclusive la 31 Decembre 1873.

2. Consemnarea obligatiunilor primite dela Carlovetiã in trei bucati.

obligatiunea lui

3. Thimotheiu Gynrics cu aculusele

4. Iovanu Panaotovics cu alaturatele

5. Iudita Nicolics

6. Spiridon Kusevics

7. Georgiu Popoviciu

8. Barbar'a Varg'a

9. Alecsa Stoicsiu

10. Paulu Ioanovics

11. Cost'a Zomboracz

12. Antoniu Schaponar

13. Obligatiunea comunei Berzova din preuna cu obligatiunile private amanetate de unde se predã.

a.) Diece obligatiuni contienutõrie de unã capitalu de — — — — — 9080 fl. v. a.

b.) Obligatiunea Berzavei — — — — — 1000 fl. v. a.

de totu 10,080 fl. v. a.

c.) Apoi se predã restanti'a cametelorã dupã capitalul cã acesteã in suma de — — — — — 491 fl. 40 cr. v. a.

La olalta 10,571 fl. 40 cr. v. a.

adeca in valõre de diece mii cinci sute sieptedeci si unu fl. 40. cr. v. a.

Cu acẽst'a protocolulu s'a incheiatu si subsemnatu la data-lu de mai susu.

Din partea Consistoriului eparchialu aradãnu: Din partea epitropiei fondurilor comune bis.

Mironu Romanu.
Arch. si Vic. Episc.

Dr. Atanasiu Siandoru.
Presiedinte subst. si casariu.

Andrei Papp.
Protosineclu.

Ioanu Moldovanu.
contabilu.

M. B. Stanescu.

Georgiu Dogariu.

Ioane Popoviciu Desceanu.
fiscu Consist. si jurisconsult.

Numerulu de facia nu l'am scõsu jõi din cauza, ca se potemu dã publiculu unu conspectu completu despre hirotõnirea Episcopulu non. —

Acci vechi abonanti, cari nu si-au renõttu abonamentulu, deca nu voiescu a mai tienẽ „Lumina” il rogãnu ca, numerulu de facia se ni-lu retransmitã, la din contra il vom socõti de prenumerati.

CONCURSU

3

pentru deplinirea postulu de invetiatoriu in comun'a Somoschesiu protopresbiteratulu Chisineulu, cu care sunt incõpciate urmatõrile emoluminte:

1. 105. fl. v. a. in bani gat'a

2. 18 cubule de bucate si anume 8 de grãu si 10 de curudiu.

3. 1/4 sesiune de pamentu aratoriu,

4. 12 orgii de lemne din care se incaldiesce si scõl'a,

5. stõlele indatinatẽ dela ingropatiuni,

Doritorii de a ocupã acẽsta statiune au de a-si tramite recursele instruite cu testimoniu de calificatiune, atestatu despre portarea sa de pana acuma, precum si testimonie despre absolvirea celu pucinu a loru 2. cl. gim. adresatu comitetulu parochialu, la subsemnatulu inspectoru scolaru, pana in 30. Ianuaru a. c. candu se va tienẽ si alege-reã. Era pana atunci au de a se presentã in vre-o Dumine-ca in faci'a loculu, ca se-si arete desteritateã in tipicu si cantari. —

Siepreusiu (Sẽprõs) 4. Ianuaru 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu Mihalu Sturza inspectoru.

Edictu.

Mari'a Gerlea nascuta in *P. M. Valani* carea inainte de acést'a cu 7. luni si-a parasitu pe legiuitulu seu sociu *Dimitrie Blag'a* totu din *P. M. Valani*, fora a se sci unde se afla; prin acést'a e provocata: ca pana la finea lui Aprilie 1874. s. v. se se presentie naintea Scaunului Protopopescu alu Pamezeului, — căci — din contra caus'a divortiala radicata de catra amintitululu ei sociu, si in absinti'a ei se va decide in sensulu canóneloru Santei nóstre bisereci. Datu din Siedinti'a Scaunului Protopresviteralu gr. or. alu Pamezeului tienuta la Rabagani in 7. Decemvre v. 1873.

Elia Moga,
protopresbiterulu Pamezeului presiedinte.

Joanu Corbutiu,
notariu.

Edictu.

Raveic'a Bince nascuta in *Rabagani* — carea inainte de acést'a cu 1½. anu si-a parasitu pe legiuitulu seu sociu *Teodoru Popa* din *Rabagani* — fara a se sci unde se afla — prin acést'a e provocata: ca pana la finea lui Aprilie v. 1874. se se presentie naintea Scaunului Protopopescu alu Pamezeului căci la din contra — caus'a divortiala radicata de catra amintitululu ei sociu, si in absinti'a ei se va decide in sensulu canóneloru santei nóstre bisereci.

Datu din Siedinti'a Scaunului Protopopescu gr. or. alu Pamezeului tienuta in Rabagani la 7. Decemvre v. 1873.

Elia Moga,
protopresbiterulu Pamezeului presiedinte.

Joanu Corbutiu,
notariu.

CONCURSU

3

pentru parochi'a vacanta din Ilteu pana in 27. Ianuarius 1874. candu va fi si alegerea;

Emolumintele sunt: ½. sesia de pamentu; dela 120. Nre. de case câte un'a mesura de cucurudiu sfarmatu; stólele indatinatate; cartiru cu gradina.

Recurentii au a-si tramite recursele lorului dlui protopopu in Totvárád.

Ilteu, 2. Ianuarius, 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlui protopopu alu Totvárádici, **Iosifu Belesiu.**

Concursu

3

pentru parochi'a vacanta din Troasiu, pana in 30 Ianuarius 1874. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: ½. sesia de pamentu; dela 80. Nre. de case câte un'a mesura de cucurudiu sfarmatu; stólele indatinatate; cartiru cu gradina.

Recurentii au a-si tramite recursele lorului dlui protopopu in Totvárád.

Troasiu, 1. Ianuarius, 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlui protopopu alu Totvárádici, **Iosifu Belésiu.**

Concursu

1

se deschide pentru statiunea invetiatorésca Confesiunala din Comun'a Cavn'a, Comitatulu Aradului, cu terminu de alegere pe 27 Ianuarie 1874 st. v.

De acestu postu sunt legate urmatórele emoluminte:

1. 84. fl. salariu anualu
2. 10 sinice de bucate
3. 10 orgii de lemne
4. Cartiru cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au de a-si susterne recursurile lorului catra Comitetulu parochialu, subscribului Inspectoru pana in 25 Ianuarius 1874 st. v.

In Cavn'a la 10 Ianuarius 1874

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Ardeleanu** inspectoru scol.

Concursu

1

pentru urmatórele statiuni invetiatoresci:

1. Foneu, cu salariulu anualu. 24. fl. 12 cubule de bucate, 4 jugere de pamentu, 4 orgii de lemne, dela tóta cas'a 1 portia de fenu, cartiru si venitululu din cantoratu.

2. Tinc'a, cu salariulu anualu 40 fl. 10 cubule de bucate, 10 lantiuri de pamentu aratoriu, cartiru si venitululu din cantoratu.

Competintii au a-si tramite recursele bine instruite si adresate comitetulu parochialu la subscribulu, pana in 26. Ianuarius st. v. a. c. candu se va tiené si alegerea.

Rippa (p. u. Tenke) 13 Ianuarius 1874.

Din increderea comiteteloru parochiali, **Nicolau Boitiu.** inspectoru scol.

Concursu

1

pentru vacant'a statiune invetiatorésca din Mocirla, comitatulu Bihoru, protopresviteratulu Beeliului. —

Emolumintele sunt urmatórele:

a.) in bani gat'a: 26 fl. v. a.

b.) in naturale: 13. cubule, diumetate gráu diumetate cucurudiu.

c.) dela 90. case câte 1. portie de fenu.

d.) lemne pentru invetiatoriu, si scóla, 8. orgii.

e.) Cartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune invetiatorésca, sunt poffiti a-si tramite recursurile sale instruite dupa recerintia la subscribulu pana in 29. Ianuarius a. c. in care di si alegerea se va efeptuí.

Datu in Beeliu in 6. Ianuarius, 1874.

In consensu cu comitetulu parochialu, **Ioanu Capitanu** inspectore.

CONCURSU

1

pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a gr. or. romana din comun'a Baratihazu se escria concursu pana in 2. Februarius 1874.

Emolumintele: in bani gat'a 84 fl. v. a. in pamentu 2 jugere aratura, ½ jugeru gradina, in naturale 50 meti grau, 50 funti sare, 84 funti clisa, 12 funti lumini, 2 orgii de lemne si 8 orgii de paie, cartiru liberu. —

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si adresá recursurile sale provideute cu testimoniu despre depunerea esamenului de calificatiune subscribului pana la terminulu susu fipsatu. Timisior'a in 11. Ianuarius 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Nicolau Cosariu,
inspectoru cer. de scóle.

CONCURSU

3

pentru statiunea invetiatorésca din Craiov'a comitatulu Bihoru Inspectoratulu Beeliului, devenita vacanta prin mórtea fostulu invetiatoriu Tivodoru Cold'a.

Emolumintele sunt urmatórele:

a.) In naturale, 10 cubule diumatate gráu, diumatate cucurudiu

b.) bani gat'a 74 fiorini v. a.

c.) dela 90. de case, câte un'a portie de fenu

d.) lemne pentru invetiatoriu 5. orgii

e.) cartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune invetiatorésca sunt avisati a-si asterne recursurile sale instruite in sensulu statutulu organicu subscribului pana in 27. Ianuarius a. c. in care di se va efeptuí si alegerea.

Beeliu 5. Ianuarius 1874.

Din incredinriarea comitetulu parochialu **Ioanu Capitanu** inspectoru.